

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus VIII. De solennitate requisita in alienatione rerum
Ecclesiasticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

fenfor, qui sit illi loco Rectoris, ut dicitur c. 1. h. t. in 6. ergo nec Ecclesiam Ecclesiam. Resp. conced. ant. N. conf. quia per unonem partis redituum Ecclesiam vacantis sit prejudicium futuro illius Rectori; non autem per unionem totius; quia si tota uniatur alteri, non providetur unita de distincto Rectore. Barbof. in cit. Clem. 2. a n. 13. Sic habetur c. Dudum. h. t. in 6.

1182 Quares 6. an qualibet alienatio rei Ecclesiastica prohibita sit? R. quod non; primo, quia res mobiles, quae servando servari non possunt, sine juris solennitate licite alienari possunt, ut colligitur ex c. Nulli h. t. Secundo, quia res immobiles, seu possessiones Ecclesiam minus utiles, cum consensu Capituli pro melioribus licite permutantur, vel alienantur sine praescripta juris solennitate. c. s. h. t. quod a fortiori procedit de rebus Ecclesiam damnosis.

1183 Quares 7. an qualibet res Ecclesiastica, servata juris solennitate, licite alienari possit? R. posse, exceptis casibus, quos enumerat glossa in auth. Hoc jus porrectum. C. de SS. Eccles. V. Perpetuo, quae authentica canonizatur (hoc est in vim canonis recipitur) c. Ea enim. §. hoc jus 10. q. 2. & gl. in auth. de alienat. & emphyt. c. 7. §. Ea vero. collat. 9. V. Concedimus. Primus casus est, si res immobilis pervenit ad Ecclesiam ex Imperatoris donatione, vel fundatione, quo casu in ejus alienatione consensus ejus requiritur. per cit. auth. hoc jus porrectum. Secundus, si alienanda esset Ecclesia ipsa, vel monasterium in usum profanum. auth. de alien. §. Et quoniam. Tertius, si Episcopus ex propriis bonis, vel per se, vel per interpositam personam, rem Ecclesiam suam, vel sibi subjectam, emere vellet. auth. cit. §. Oeconomus vero; 4. Si res ea conditione Ecclesiam data sit, ne alienetur, nisi urgeat casus magna, ac evidentis necessitatis. auth. cit. §. Sanctissimus; 5. Si transferri debeat res Ecclesiastica in haereticum, vel Judaeum. auth. de Ecclesiasticis titulis. §. subreptus. collat. 91.

ARTICULUS VIII.

De solennitate requisita in alienatione rerum Ecclesiasticarum.

Hæc solennitas in duobus consistit, nimirum in *justa causa*, & *forma à sacris canonibus praescripta*, & quidem *copulativè*, ut unum sine altero non sufficiat. Barbof. in c. 1. h. t. n. 10. Forma porro requiritur 1. ut alienationi praecedat *tractatus Capitularis*, c. sine exceptione. 12. q. 2. c. Dudum. 1. h. t. in 6. 2. Ut fiat *cum consensu Capituli*, seu Collegii, quoad majorem partem tunc praesentium, c. 1. de his, quae fiunt à Praelato. & cit. c. sine except. 3. ut fiat *subscriptio à Capitulo*, seu conventu, c. sine exceptione. 52. 10. q. 2. 4. Ut interveniat *authoritas*, seu *consensus Superioris*, hoc est ejus, qui ex munere publico Ecclesiam praest, v.g. Episcopi. juxta c. 1. de his, quae fiunt.

§. 1.

De justa causa alienationis.

Quatuor cause censentur *justa ratione* faciendi alienationem rei Ecclesiastica, aliàs sine juris forma prohibita alienari. 1. necessitas; 2. evidens utilitas; 3. pietas; 4. incommoditas. Ubi not. ex Molina tom. 2. de just. D. 468. conclus. 2. n. 1. dicente, quando adest *causa necessaria*, dici esse casum concessum jure ad alienandum. Necessitas est, ut si aliàs debita Ecclesiam solvi non possint. c. 2. 10. q. 2. de quo supra, & c. 1. eadem causa, & quaest. ibi: *Cassellas, vel mancipiola Ecclesia, Episcopi (sicut prisca Canonum praecipit auctoritas) vel vasa ministerii quasi comm. data fidei praeposito, integro Ecclesiam jure possideant, id est, neq. vendere, neq. per quoscunq. contractus res, unde pauperes vivunt, alienare praesumant.* ubi gloss. addit in sequenti Palea ibi: *Hujusmodi, excipi casum necessitatis, & constat etiam ex n. praeced. Vel si alia via damnis Ecclesiam subveniri non possit. c. 1. h. t. in 6. ubi alienatio sine tractatu praevio, & justa causa facta reprobatur, ibi: Quia vero in concessione hujusmodi praedita Ecclesia (cum vacaret)*

taret) legitimo caruit defensore, quia sibi prius ab eodem Episcopo debuerat d. parari. Quia enim tractatus sollemnis diligens, qui in talibus concessionibus perpetuis, & alienationibus rerum Ecclesiasticarum exigitur, non fuit habitus in eadem; ordinatio nem & concessionem ipsam (praesertim, cum evidens necessitas, quare fieri deberet, vel utilitas non subesset) defrastrum nostrorum consilio decernimus non valere: Dicitur decimas ipsi Ecclesia tanquam pertinentes ad eam sententialiter ad iudicare curantes.

1186 Alterum est evidens utilitas per c. sine exceptione, ibi. quod non sit dubium profuturum Ecclesiae. quod sonat, utilitatem pro valore alienationis, debere esse claram & indubitam, sic Barbof. in c. sine except. 12. q. 2. n. 5. Tertium est Pietas, cum alienatio rerum Ecclesiasticarum necessaria est, vel ad redemptionem captivorum, vel sublevandam extremam, aut gravem necessitatem pauperum. c. & Sacrorum. 15. 12. q. 2. ibi: & Sacrorum Canonum & legalia statuta permittunt, ministeria Ecclesiae pro captivorum esse redemptione vendenda. Item c. Sacrorum 16. eadem caus. & q. ibi: Sacrorum Canonum statuta, & legalis permittit auctoritas, licite res Ecclesiasticas in redemptionem captivorum impendi. Et ideo, quia edocti à vobis sumus, ante annos fere 18. Virum Reverendissimum quendam Fabium, Episcopum Ecclesiae Firmanae, libras 11. argenti de eadem Ecclesia pro redemptione vestra, ac Patris vestri Passivi, fratris, & Coepiscopi nostri, tunc vero Clerici, nec non Matris vestrae hostibus impendisse, atque ex hoc quandam formidinem vos habere, ne hoc, quod datum est, à vobis quolibet tempore repetatur, huius praecepti auctoritate suspicionem vestram praevidimus auferendam, constituentes, nullam vos exinde, haeresque vestros quolibet tempore repetitionis molestiam sustinere, nec à quoquam vobis aliquam objici questionem: Sic Gregorius Papa.

1187 Incommoditas, cum res plus incommodi, vel etiam damni praestat, quam commodi, v. g. quia longè distat, vel quia exigua est c. Terrulas. 12. q. 2. ibi: Terrulas aut vineolas exiguas, & Ecclesia minus utiles, aut longè positas, & parvas, & Epi-

scopus sine consilio fratrum (si necessitas fuerit) distrabendi habeat potestatem. De his causis univ. D. Ambrosius 1. 1. de Officiis. c. 28. relatus. 12. q. 2. c. aurum 70. sic loquitur: Aurum Ecclesiae habet, non ut seruet; sed ut erogat, & subveniat in necessitatibus. Quid opus est custodire, quod nihil adjuvat? aut ignoramus, quantum auri, atque argenti de templo Domini Assyrii sustulerunt? Nonne melius constat Sacerdos propter alimoniam pauperum, si alia subsidia desint, quam Sacrilegus contaminata asportet hostis? Nonne dicitur est Dominus, cur passus es tot inopes fame emori? Et certe habebas aurum, unde ministrasses alimoniam. Cur tot captivi deducti in commercium sunt, nec redempti, ab hoste occisi sunt? Melius fuerat, ut vasa viventium servares, quam metallorum. His non posset responsum referri. Quid enim? Timui, ne templo Dei ornatus desisset? Responderet, aurum Sacramenta non quarunt, neq. auro placent, quae auro non emuntur. Ornatus Sacramentorum, redemptio captivorum est: & verè illa sunt vasa pretiosa, quae redimunt animas à morte; ille verus thesaurus est Domini, qui operatur, quod sanguis ejus operatus est.

Et post pauca: Nemo enim, inquit, potest dicere, cur pauper vivit? nemo potest quæri, quia captivi redempti sunt; Nemo potest accusare, quia templum Dei aedificatum est; Nemo potest indignari, quia humanis fidelium reliquis spatia laxata sunt: Nemo potest dolere, quia in sepulchris Christianorum requies defunctorum est. In tribus generibus vasa Ecclesiae, etiam initiata confringero, conflare. vendere licet; opus est, ut de Ecclesia Mystici poculi forma non exeat: ne ad usus nefarios facti calicis misterium transferatur. Ideo intra Ecclesiam primùm quaesita sunt vasa, quae initiata non essent: Deinde comminuta, postremo conflata, per minutas erogationes dispensata egentibus captivorum quoque pretiis profecerunt. Quod sidentur nova, & quae nequaquam initiata videantur, in huiusmodi usus, quos supra diximus, arbitror omnia posse converti. Unde Hieronymus relatus ibidem c. Gloria 71. Gloria, inquit, Episcopi est pauperum inopia providere; igno-

ignominia Sacerdotis est, propriis studere divitiis.

§. 2.

De tractatu Capitulari.

1188 **P**ER hunc intelligitur deliberatio in Capitulo, aut Conventu simul congregato, an adsit justa causa, necessitas, vel utilitas alienationis faciendae? c. Dudum h. t. in 6. Circa hunc tractatum notat Molina cit. Conclus. 3. n. 6. tractatum esse quidpiam distinctum à consensu; & illum ad hunc esse prævium, ut satis constat ex c. 1. de reb. Eccles. non alien. in 6. & c. Tua. de his, quæ fiunt à Prælat. Est enim tractatus, ut ibi n. 6. Panormit. ait: propositio, ac discussio, num conveniat rem alienari, ut causæ, & rationes pro & contra expendantur? post eam verò discussionem, ac tractatum sequi solet consensus, vel dissensus. Hinc colligit ibi Panorm. quando statuto aliquo, sub aliqua poena, tractari aliquid prohibetur, satis esse, si res modo explicato proponatur, ac discutatur, ut id proponentes, ac tractantes in eam incidant poenam; neque esse necesse, quod accedat consensus: & multo minus, quod res executioni mandetur. Istum porro tractatum præviè necessarium esse vult in alienatione præse sumpta, vendendo, commutando, aut alio modo transferendo dominium directum.

1189 Circa hunc tractatum Not. 1. hunc prævium solum requiri in alienationibus perpetuis; Nam in temporalibus, vel etiam ad vitam, sufficit etiam tacitus consensus Capituli postea subsequens. gloss. in cit. c. Dudum. V. Perpetuis. Not. 2. sufficere illum semel esse factum. gloss. ibidem V. tractatus. juncto margini: lit. B. Sic Barbof. in c. sine except. 52. 12. q. 2. n. 3. Not. 3. in dubio, non præsumi tractatum Capitularem intervenisse in contractu alienationis celebrato; sed probandum esse. Abb. in c. 6. de his, quæ fiunt à Prælat. quia est qualitas extrinseca. Arg: legis: quacunque. 13. §. fin. ff. de public. in rem act. Idem est de consensu Capituli, ut not. Abb. cit. Sic etiam

Barbof. in c. 1. h. t. in 6. qui à n. 6. docet tractatum Capitularem, & reliquas solennitates juris, ad alienationem rei Ecclesiastica requisitas, ad ejus substantiam non pertinere (quia sine his actus hujus speciei secundum naturam suam, & institutionem potest in esse produci) sed ad extrinsecam quandam, & accidentalem solennitatem.

A dictis porro (nimirum ad solennitatem alienationis de jure, requiri tractatum Capitularem, nec eam præsumi) excipe 1. nisi adsit antiquitas temporis. Nam ex diuturnitate temporis alienatio præsumitur solenniter facta; sic Mascardus de Probat. Conclus. 1316. n. 13. Excipe 2. nisi in instrumento alienationis à Prælatò, & Capitulo legitime subscripto, & obsignato, vel Notarii manu confecto, fiat mentio præcedentis tractatus, & consensus Capituli; tunc enim utrumque, imò, & justam causam intervenisse, præsumitur, quamvis in contrarium admittatur probatio; Sic Mascard. Volum. I. de Probat. Conclus. 75. n. 11. & Volum. III. Conclus. 1315. Sed hoc intellige, si Notarius referat illa intervenisse; non autem, si purè narret, vel in eo instrumento referat; Nam in Solennitatibus jure requisitis, quibus partes liberè renuntiare non possunt, non sufficiunt verba assertiva, live nuda, & non probata narratio: sic Mascard. Vol. I. Conclus. 75. n. 15.

1190 Not. 4. ad probandum, quod Capitularis tractatus intervenerit, de jure communi non requiri speciale instrumentum, distinctum ab instrumento alienationis, modò in hoc fiat illius mentio, quia illud nullo jure exigitur. Suarez tom. 4. de Relig. tract. 8. l. 2. c. 27. n. 8. Not. 5. tractatum Capitularem debere prius fieri, quam consensum Capitularem juxta c. sine exceptione, ibi: totius Cleri tractatu, atque consensu. Sic Barbof. cit. ibidem n. 4. volente requiri tres tractatus ante alienationem cujusque ex ejusmodi rebus Ecclesiasticis, aliterque alienationem esse invalidam: ex duobus tamen Capitibus citatis apertè constat, sufficere unum; debere tamen esse diligentem pro qualitate rei, de qua agitur; solum quippe exigit tractatum in numero singulari; non vero tractatus in plurali;

rali; atque ita affirmat Panorm. c. *Tua*, de his, quæ fiunt à Prælat. n. 3.

§. 3.

De consensu Capitulari.

1192 **H**ic consensus necessarius est, ubi Ecclesia habet Capitulum, qualis est Ecclesia Cathedralis, vel Collegiata, vel Regularis, si habeat Conventum; vel Parochialis habens conventum beneficiatorum; si verò nullum conventum habet, potest alienare Rector Ecclesiæ de consensu Episcopi; Sic Abb. in c. 1. h. t. n. 5. Capitulum primum sic habet: *non licet Episcopo, vel Abbati terram unius Ecclesiæ vertere ad aliam, quamvis amba in ejus sint potestate*; tamen si commutare voluerit terras earum, cum consensu ambarum partium faciat. Ubi not. ly permutare hic non poni ad restringendum, tanquam in permutationibus, duntaxat necessarius foret consensus, tanquam solennitas jure requisita, & non in aliis contractibus, alienationibus, res Ecclesiæ prohibitas alienari sine juris solennitate; sed solum exempli causa, ut colligitur ex diversis juribus c. *Ve super* 8. §. *Possessionibus*, h. t. ibi: *possessiones vero, quæ Ecclesiæ tuæ minus sunt utiles pro aliis utilioribus de fratrum tuorum, & sanioris patris consilio, & assensu alienandi seu commutandi liberam concedimus facultatem.*

1193 Similiter in c. *Tua*, 8. de his, quæ fiunt à Prælato, dicitur: ne quis Episcopus de rebus Ecclesiæ quidquam donare, vel permutare, vel vendere audeat, nisi forte aliquid horum faciat, ut meliora proficiat, & totius Cleri tractatu, atque consensu id eligat, quod non sit dubium Ecclesiæ profuturum. Irrita enim Episcoporum donatio, venditio, & commutatio rei Ecclesiasticæ erit, absque conventiva, & subscriptione Clericorum.

1194 Quod porro dictum est, pro Solennitate juris requiri consensum Capitularem, ut licite fiat alienatio rei Ecclesiasticæ, sine juris solennitate alienari prohibita, censet Molina tom. 2. D. 468. n. 6. intelligendum, de consensu expresso, ut liquet, cap. 1. de his, quæ fiunt à Prælato, & ex aliis juribus citatis; id enim est ex eo

quod ibi appelleretur *collaudatio*, hoc est, approbatio, & consensus expressus; consentitque ibi Panorm. n. 3. sufficit tamen consensus majoris partis Capituli; nego est necessarius consensus absentium; sed sufficit presentium, ut notat ibi Panorm. n. 5. Ex hoc deducitur, ad alienationem, quæ fit nomine Ecclesiæ, & in perpetuum, vel ad longum tempus, non sufficere consensum Capituli tacitum, vel presumptum; sed requiri expressum, c. 1. h. t. ubi requiritur *collaudatio*, hoc est approbatio, & Gloss. in c. 1. in 6. de reb. Eccles. non alien. V. *Perpetuis*. Ad temporalem autem sufficit etiam tacitus; Pirhing. n. 2. de his, quæ fiunt à Prælato.

1195 Not. præterea, alienationem rei Ecclesiasticæ, factam sine legitimo consensu personarum Ecclesiasticarum, irritam esse, licet per constitutionem Laicorum approbetur. c. *Cum Laicis* 12. h. t. quod desumptum est ex Concilio generali, cujus contentum relatu dignissimum est, propter multa, quæ morum corruptela, in usum contrarium, nititur inducere. *Cum Laicis*, inquit Innocentius III. *quavis Religiosis, disponendi de rebus Ecclesiæ, nulla sit attributa potestas* (quos obsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi) *dolemus, in quibusdam ex illis sic refrigescere charitatem*, quod immunitatem Ecclesiasticæ libertatis, quam non tantum Sancti Patres, sed etiam principes seculares privilegiis multis munierunt, non formidant suis Constitutionibus, vel potius destitutionibus impugnare, non solum de alienatione feudorum, ac aliarum possessionum Ecclesiasticarum, & usurpatione jurisdictionum: sed etiam de mortuariis, nec non & aliis, quæ jure spirituali annexa videntur, illicitè præsumendo. Volentes igitur super his indemnitatibus consulere Ecclesiasticarum, ac tantis gravaminibus providere, constitutiones, & venditiones hujusmodi feudorum, seu aliorum bonorum Ecclesiasticorum, sine legitimo personarum Ecclesiasticarum consensu præsumptas, occasione constitutionis laicæ potestatis (cum non constitutio, sed destitutio, vel destructio dici possit, nec non usurpatio jurisdictionum) sacri approbatione Concilii decernimus non tenere, præsumptoribus per

cenfuram Ecclesiasticam compellendus. Excipe tamen casum in c. Cum in Apostolica. 7. h. t. ubi approbatur donatio, quam de solius Dioecessiani consensu facit Laicus de decimis, quas ab alia Ecclesia habet in feudum ab antiquo ante Lateranense Concilium.

1197 Ex hoc textu deducitur, personis Laicis nullam esse potestatem aliquid constituendi, vel usurpandi aliquam jurisdictionem circa feudorum Ecclesiasticorum, aut possessionum alienationem, circa mortuaria, vel ea, quae jure spiritali annexa videntur, eorumque constitutiones esse potius destitutiones, ut aperte dicitur in textu; ac ejusmodi alienationes sine legitimo personarum Ecclesiasticarum assensu, occasione constitutionis Laicae factas, non tenere; sic Innocentius III. cit. c. 12. & hoc ex defectu jurisdictionis, seu potestatis in Laicis, quod Ecclesiae libertatem non solum Sancti Patres, sed etiam Principes seculares, multis privilegiis constituerint, penitus exemptam a jurisdictione laicorum, quo satis aperte constat, laicis, non tantum in ea, quae verè spiritalia, sed etiam, quae in se temporalia, sed spiritali annexa sunt, nullam competere potestatem, aut jurisdictionem de illis constituendi, disponendi, & hoc ex mente Concilii generalis, quae constitutio, cum pertineat ad doctrinam morum conscientiae directivam, nulla consuetudine aboleri potest; & contrarium continet peccatum mortale.

1198 Not. 2. non sufficere consensum etiam totius Capituli ad alienationem, sine consensu Praelati, ut notat Pirhing. cit. n. 3. Quare utriusque consensu necessarius est; & ideo alienatio à Praelato Ecclesiae facta, reclamante Capitulo, non tenet, nec à successore servari debet, constat ex dict. c. sine exceptione. 52. ibi: cum totius Cleri tractatu, & consensu. 12. q. 2. & c. Cum nos 33. de his, quae fiunt à Praelato. ibi: Certum est de rigore juris concessionem illam non tenere, quam reclamante Capitulo per praedecessorem tuum constas factam fuisse, nisi eam ratam postmodum habuisset. Sufficit tamen, si Capitulum suum consensum etiam postea, seu ex intervallo praestat, & alienationem à Praelato factam, ratam habeat, ex dict. c. Tom. III.

Cum nos; quia consensus Capituli non praestat auctoritatem alienationi à Praelato factae, sed solum collaudationem, seu approbationem.

Si queras, an alienatio facta sine consensu Capituli, siis postea superveniat, censeatur valida, vel tantum a tempore, quo accessit consensus Capituli? Hoc posterius affirmat Abbas in cit. c. Cum nos. h. t. n. 5. Quia non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non subsistit, ut habet reg. 18. in 6. & quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere, ut dicitur reg. 29. in fi. cum seq. Aliqui autem notant, advertendum, aliud esse, quod contractus initio sit omni jure irritus; aliud, quod solum jure humano, ex defectu alicujus solemnitatis extrinsecae; non autem naturali. Illa regulae videntur loqui solum de primo casu; non secundo. Quare, si substantialia in ea alienatione, à Praelato facta, initio servata sint (nimirum mutui consensus contractuentium, vera causa necessitatis, vel utilitatis Ecclesiae, &c.) licet omissa sint circumstantiae extrinsecae (v. g. tractatus, & consensus Capituli &c.) alienatio talis, jure naturali initio valida est; & accessione consensus cum tractatu, etiam jure positivo convalescit, ut valeat ab initio; quia tunc non ex tractu temporis, sed ex consensu convalescit; Sic Navarrus in Comment. de Spoliis Cleric. §. 2. n. 6. Sylvest. V. alienatio, a n. 12. Sed contrarium plures tenent, quoad valorem de jure positivo, nisi ubi eodem jure expressum est, sufficere, si rati habitio ex post accedat, ne juris fictionem inducamus, ubi jus non fingit; Molina tom. 2. D. 468. n. 6.

§. 4.

De subscriptione Capitularium.

1200 Licet alias sit communis regula, ad substantiam pacti, vel contractus, scripturam non requiri, L. pactum. 1. C. de pact. nisi id jure sit expressum; hanc tamen in alienatione rei Ecclesiasticae, requirente formam juris, necessarium esse constat ex c. sine exceptione. 52. 12. q. 2. ibi: Sine exceptione decernimus, ne quis Episcopus de rebus Ecclesiae suae quidquam donare, vel com-

Na

missa.

mutare, vel vendere audeat, nisi fortè aliquid horum faciat, & meliora prospiciat, & cum totius Cleri tractatu, atq; consensu id eligat, quòd non sit dubium profuturum Ecclesie. Et infra: Episcopus rebus Ecclesie, tanquam commendatis, non tanquam propriis utatur; irrita enim Episcoporum venditio, & commutatio rei Ecclesiastica erit absque continentia, (rectius conniventia.) & subscriptione Clericorum. & c. Tua. 8. De his, quæ a Prælat. ibi: Irrita enim Episcoporum donatio, venditio, & commutatio rei Ecclesiastica erit, absq; conniventia, & subscriptione Clericorum; per hoc enim novis solutam secundo loco propositam quaestionem, cum concessionibus Ecclesiarum perpetuas ad alienationes non sit dubium pertinere.

1201 Not. autem 1. hoc procedere de jure communi in alienatione proprie dicta, & casibus, jure expressis, videlicet, donatione, venditione, & permutatione; Sic Molina cit. n. 7. Not. 2. ex Abbate in c. 2. h. t. n. 4. in pluribus locis non observari, ut *scriptio* fiat in alienationibus rerum Ecclesiasticarum; imò sufficere, ex consuetudine, ut fiat manu Notarii; Sic etiam Pirhing h. t. n. 31. Not. 3. in instrumento confecto manu Notarii non requiri *expressionem omnium Capitularium*; Sed sufficere, si testetur *de unanimi*, vel etiam *majoris partis consensu dato* in alienationem; Sic Abbas in c. Quarto. 5. de his, quæ fiunt à Prælato. Quod ipsum præsumitur, licet in instrumento simpliciter dicatur, *Capitulum consensisse*. Sic Pirhing de rebus Ecclesie non alien. n. 32. §. not. 2. Not. 4. quòd, qui nomina absentium Capitularium in Instrumento subscribi finit, ac si præsentibus essent, & tanquam præsentibus consensum dederint, de crimine falsi teneatur, & argui possit. L. 13. C. ad Legem Cornel. de falsi. Et talia instrumenta sunt irrita; & faciens sic inscribi, tanquam falsarius puniri potest. c. Quanto. cit. in fin. junct. gloss. V. *absentium*. Not. 5. Si Notarius non sit adhibitus, debere confici instrumentum alienationis sic, ut loco subscriptionis sigillum Capituli apponatur; quia qui sigillum instrumento apponit, videtur illud ratum habere. Gloss. in L. 2. C. de rebus alienand. V. *Conquisita*.

§. 5.

De authoritate, & consensu superioris in alienatione rerum Ecclesie secularis?

Dupliciter in alienatione rei Ecclesiastica potest superior suam *authoritatem* interponere. 1. si ipse, ut *causa principalis* faciat alienationem de consensu Capituli; 2. Si non ipse, sed *alius inferior*, v. g. Conventus, Rector Ecclesie, alienet de consensu Superioris v. g. Episcopi expresso, ut dicitur 12. q. 2. c. *Abbatibus* 41. ibi: Abbatibus, Presbyteris, cæterisque Ministris, de rebus Ecclesiasticis, vel Sacro Ministerio alienare, vel obligare, *absq; permisso, & subscriptione Episcopi sui* nihil liceat; quòd, qui præsumpserit, degradetur communione concessa, & quod temerè præsumptum, aut alienatum est, ordinatione Episcopi revocetur.

Not. autem 1. consensum, qui *in minoribus*, seu inferioribus absolute consensu dicitur; in eo, qui *ex officio publico* præest, vel legitimam administrationem habet, *authoritatem* appellari. Gloss. in c. 1. h. t. in 6. V. *Tractatus*. Nam *consensus*, est etiam Minorum; *authoritas*, tantum Majorum, seu superiorum. Sic Innocent. ibidem n. 3.

Not. 2. *authoritatem superioris* esse de substantia alienationis, quando illam præstat, ut causa principalis, seu ut dictum est primo modo; consequenter actum sine illa celebratum, etiam jure naturali in principio invalidum esse, quia sic deesset consensus unius ex contrahentibus. Quando autem posteriori modo requiritur, non est de substantia actus; sed tantum de solennitate extrinsecâ; quia tali casu, etiam sine illo, alienatio jure saltem naturali valet; & si ex intervallo intervenit, actus convalescit, ut etiam jure positivo valeat, prout in simili dictum est superius. Not. autem etiam in hoc casu, superioris consensum, expressum esse debere, cit. c. *Abbatibus*. 12. q. 2.

Not. 3. Præter authoritatem Episcopi requiri etiam consensum Capituli Cathedralis in alienatione rei pertinentis ad Ecclesiam secularem, Cathedrali inferiori,

rem, Episcopo subjectam, & Conventu carentem. Arg. Clem. 2. h. t. intellige, si alienationis auctor sit ipse Episcopus; si autem ejus auctor sit alius, Episcopo inferior, sufficit autoritas Episcopi sine consensu Capituli cathedralis, modo ad sit consensus Capituli ejus Ecclesie, si Collegiata sit, cujus est res alienanda; licet adhibere Episcopus eo casu debeat consilium Capituli Cathedralis; Sic Pirhing h. t. n. 45. ubi addit, quando inferior alienat rem Ecclesie carentis conventu (v. g. Rector Ecclesie non Collegiata) sufficere autoritatem solius superioris.

§. 6.

De autoritate, & Consensu Superioris in alienatione rerum Ecclesie regularis.

1205 **S**upp. 1. autoritatem prestare in alienationibus rerum Ecclesiasticarum esse actum ipsis Episcopis reservatum, sive jurisdictionis Episcopalis; per c. *Abbatibus*. 12. q. 2. c. *Inventionibus*. 17. q. 4. hinc iis tantum competit, qui Episcopalem, vel quasi Episcopalem jurisdictionem habent in Ecclesias sibi subjectas, sive sint Regulares, sive Seculares.

Supp. 2. ex Regularibus, quosdam exemptos, quosdam non exemptos a jurisdictione Ordinariorum; & Episcopum respectu *non exemptorum* censei superiorem, cujus autoritas intervenire debet in alienatione rerum, quas facit superior Regularis non exemptus.

Supp. 3. Superiorem Prælati Regularis exempti, & immediatè subjecti Papæ, censei ipsum Papam, cujus autoritas intervenire debet in alienatione, quam facit ejusmodi superior exemptus; excipe, nisi habeat sui Ordinis Generalem. Nam eo casu ipse Generalis, vel ex illius concessione Provincialis, loco Episcopi esse censetur. Hinc ipsius autoritas interveniens sufficit alienationi factæ à tali superiore regulari exempto; ita Suarez. tom. 4. de Relig. l. 2. c. 27. n. 13. his præmissis:

1206 **R.** In alienatione rei Ecclesiasticæ, factæ à Prælato Regulari *non exempto*; requiri autoritatem Episcopi; nisi ipse Prælatus in Ecclesiam, cujus est res alie-

Tom. III.

nanda, habeat jurisdictionem quasi Episcopalem; sic Francus in c. 1. h. t. in 6. n. 23. Not. autem jure novo per Constitutionem Urbani VIII. editam 7. Septembr. 1624. (quam refert Tannerus tom. 3. D. 4. de Just. q. 7. D. 7. n. 193.) prohiberi Regularibus omnem alienationis speciem, tam immobilium, quam mobilium pretiosorum, adeoque omne pactum, quo eorum dominium transfertur, censum perpetuum, seu vitalitium, hypothecas, locationes, conductiones, infeudationes, & emphytheusim, nisi in casibus à jure permisis, sine expressâ licentia sacre Congregationis Concilii Tridentini in scriptis allegata, & gratis concedenda, sub pœna privationis omnium officiorum, quæ tempore alienationis obtinebant; vocisque activæ, & passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad ea imposterum obtinenda, quam ipso facto incurrerent: existimo tamen per hoc non derogari privilegiis eorum Regularium, vi quorum eis sufficiat autoritas sui Generalis, aut ab eo delegati.

Hinc in quæstione de alienationibus, quæ sunt à Regularibus, (an indigeant, præter sui superioris licentiam, autoritate, ac consensu Episcopi?) consideranda sunt specialia ipsorum jura, quæ illorum Ordini, de gratia sedis Apostolicæ, & summorum Pontificum gratiosè indulta sunt; & secundum ea, in quæstionibus circa rerum Ecclesiasticarum alienationes respondendum; De quo etiam V. in sequentibus.

1207 **Not.** autem 1. quando dicimus, Regulares *non exemptos*, in alienationibus rerum Ecclesiasticarum, indigere consensu Ordinarii sui, cui subjecti sunt, intelligi de alienationibus rerum Ecclesie, quæ non sunt pleno jure subjectæ Regularibus. Nam in his, quæ ipsis pleno jure subjectæ sunt (nimirum privativè ad Episcopum, vel Ordinarium) hujus consensu non indigent. Nec obstat, quod prestare autoritatem, seu consensum in ejusmodi alienationem, quæ sit à Regularibus, Episcopo subditis, sit juris Episcopalis. Concedo enim id procedere, ubi tales Regularium superiores ipsi non gaudent jurisdictione, *quasi Episcopalis* in Eccle-

N 2

fuis,

fiis, de quarum bonis alienandis agitur; at hoc non habet locum, ubi superiores Regulares, quantumvis alias subiecti sint Episcopo, alienant res Ecclesiæ sibi pleno jure subiectæ; nam in ea ipsi habent jurisdictionem quasi Episcopalem; alias non haberet subiectam privativè ad Episcopum, de quibus plura jam diximus supra.

1208 In horum confirmationem placuit adducere, quod in terminis tradit sapientissimus Molina tom. 2. de Jure, & Just. D. 468. n. 13. dicens: in alienatione ejusmodi bonorum Monasterii, si Monasterium non sit privilegiatum, ac exemplum ab Episcopo, præter tractatum, ac consensum Capituli, & superioris ejus Monasterii, necessarium esse consensum Episcopi; alioquin alienatio erit nulla: *si vero sit privilegiatum, & exemptum*, ut regulariter sunt hodie monasteria omnia, sufficere, consensum Capituli, & Prælati adhibitum, juxta constitutiones, & privilegia cujusque Religionis. In nostra autem Societate, juxta privilegia illius, necessarius non est consensus Capituli, sed satis est tractatus cum Consultoribus, nostræ Societatis more; sic ille.

1209 Primam hujus conclusionis partem, affirmant gloss. in summa 12. q. 2. & Doctores communiter; constatque aperte ex c. *Abbatibus*. 12. q. 2. & ex c. *in venditionibus*. 17. q. 4. Secundam partem affirmat Turrecremata in summa n. 12. q. 2. Neque indiget probatione; cum id in privilegiis cujusque religionis, aut monasterii exempti contineatur. Tertia autem pars constat ex privilegiis nostræ Societatis in Bulla Pii V. an. 1655. & Gregorii XIII. an. 1575. quæ modum celebrandi contractus, & alienandi res, præscribunt sine Capitulo accommodatum constitutionibus, ac regimini Societatis. Neque in ea est necessaria facultas summi Pontificis ad alienandum, nisi in casibus à jure non concessis, ut ex Bulla Pii V. constat.

§. 7.

An in alienatione rei Ecclesiastica intervenire debeat auctoritas Papa?

32. **J**ure novo Pauli II. in Extravag. *Am- 1210*
bitiosa, de qua n. 1157. omnem alienationem, per quam, vel dominium directum, vel utile tantum transfertur, etiam in casu alias licito, & servatis solemnitatibus, *inconsulto Romano Pontifice* prohiberi (decreto actum annullante) exceptio tribus casibus in illa expressis. Primus est, locationis, & conductionis intratriennium, quod intellige juxta n. 1171; secundus est infeudationis, vel emphyteusis, si fiat in casibus à jure permissis in evidentem utilitatem Ecclesiæ de bonis ab antiquo dari solitis in feudum, vel emphyteusim: tertius alienationis fructuum, qui servando servari non possunt.

Hinc not. 1. per hanc Extravagan- 1211
tem jure antiquo duo nova superaddi.
1. quod locatio rei Ecclesiasticæ non possit nunc fieri *ultra triennium*, quo declaratur, quid in Clem. 1. h. t. intelligatur *per modicum tempus*; 2. quod nulla alienationis specie fieri nunc possit *inconsulto Pontifice*, (quæ est nova juris solemnitas) etiam servatis solemnitatibus jure antiquo requisitis, nisi in prædictis tribus casibus. Not. 2. Sub nomine alienationis, in hac Extravagante prohibita, non venire hypothecam generalem, sed tantum specialem juxta probabiliorum sententiam Molinae tr. 2. de Just. d. 466.

Not. 3. per locationem, ibi prohibi- 1212
tam, intelligi locationem feudi, vel rei quot annis reddentis fructum; sic Navarr. in Comment. de alien. rerum Ecclesiast. n. 21. Not. 4. si quis obtinuit à Papa licentiam alienandi, non requiri alias solemnitates juris, datam legitime ex certa Scientia; non tamen suppleri defectum causæ, nec consensum Capituli; Sic Quaranta in Summa Bullarii. V. *alienatio rerum Ecclesiæ*. n. 7.

Not. 5. hanc Constitutionem Pauli- 1213
nam, in pluribus locis, non esse usua-

re-

receptam, saltem secundum illum rigorem, quoad poenas, & censuras suspensionis, ac privationis & quoad locationem ultra triennium; ut docet Navarr. Covar. Lessius, & alii apud Pirhing h. t. n. 56. Castropal. autem saepe cit. d. unica. p. 14. n. 2. censet, esse receptam ubique quoad rem prohibitam, & intrinsicam poenam alienationis; non quoad poenas extrinsecas excommunicationis, & privationis officiorum. Rebello de obligat. justitiae p. 2. l. 14. q. 5. Barbof. p. 3. allegat. 95. n. 49. id probantibus ex pluribus decisionibus Rotae. Caeterum haec quaestio facti, pendens ex usu diversarum Provinciarum, mihi videtur ex stylo cujusvis Dioecesis resolventa.

§. 8.

An in alienatione rei Ecclesiastica requiratur consensus Patroni?

1214 **§.** AD valorem alienationis rei Ecclesiasticae, factae cum solennitatibus; jure Sacrorum Canonum requisitis, non requiri auctoritatem, vel consensum Patroni, vel Advocati Ecclesiae, cujus est res alienanda. Nam illi in rebus, quas Ecclesis conferunt, de jure nullam potestatem habent, sed juxta Canonum instituta, sicut Ecclesiam, ita & dotem ejus ad ordinationem Episcopi pertinere noverint, ut dicitur c. 6. 10. q. 1. c. de rebus. 12. q. 2. c. in canonibus. 16. q. 1. Dixi t. de jure. Nam quae sunt consuetudinis legitime praescriptae, vel pacti legitimi, concessionis specialis, vel privilegii, exceptionem habent; de quibus ex professo agemus infra de jure patronatus. nom. tit. 38.

1215 Interim not. 1. quando res alienanda est Ecclesiae Patronatae, saltem ex decencia, & aequitate; vocandum Patronum, vel advocatum, ut intelligat causas alienationis; quae, si manifestae sint, etiam invitis illis ad alienationem sufficiunt; Sic Pirhing h. t. n. 61. ex cit. c. 6. 10. q. 1. Not. 2. si bona alienanda concessa sint Ecclesiae in feudum, non procedere datam responsionem in n. prio-

ri; quia tunc requiritur consensus domini directi ad ejusmodi alienationem ex c. 6. & 7. de foro competente. Sed ibi solum agitur de cognitione causae feudalis, quam jus domino directo competere statuit, sive Vasallus sit Clericus, sive laicus. Unde videtur potius id dicendum ex eo, quia Domini directi interest, quem habeat vasallum.

1216 Difficultas est de casu, quo Fundator, Patronus, vel advocatus ab initio ea bona donavit Ecclesiae adjecta conditione, ne alienentur? Rosenthal in tract. de feudo. c. 4. n. 19. respondet, eo casu alienationem, etiam servatis solennitatibus, a jure praescriptis, sine illorum consensu, fieri non posse; quia cum talis conditio sacris canonibus non repugnet, ea servanda est, ut dicitur c. Cum dilecti. 6. de donat. c. Verum. 4. de conditionib. appof. & hoc casu, res donatas cadere in commissum, & ipso facto revocari ab illis posse (licet decentius sit fieri cum auctoritate Judicis Ecclesiastici) docet Imola in cit. c. Cum dilecti. n. 4. Caeterum si in tali donatione, vel fundatione sit expressè cautum, vel adjecta conditio, ut donatio non teneat etiam pro casu quo necessitas, vel evidens utilitas Ecclesiae alienationem exigeret, conditionem esse turpem, & Ecclesiae perniciosam, consequenter haberi pro non adjecta. Hinc eo casu non obstante tali pacto alienatio facta cum requisitis de jure, illis etiam invitis, teneret; sic Azor p. 2. l. 9. c. 2. q. 9. & alii apud ipsum. Quare illa conditio solum valet, ut ea bona non alienentur extra causas legitimas, & sine praescripta forma; hinc si expressè cautum sit, ut ea conditione non servata, revocari possit, donatio non potest revocari; sed agendum est ad conditionem observandam cum id fieri potest; ita illi.

1217 Et ideo in hoc videtur distinguendum, an donatio facta sit expressè adjecta conditione, sumendo conditionem minus strictè, nimirum pro modo, quo casu donatio pura est, & modo non impleto, donatio revocari non debet; sed compelli donatarius, ut modum impleat; vel an facta sit expressè adjecta conditione, sumendo conditionem strictè pro vera conditione; & tali casu, conditio-

ne non impleta, donatio revocari potest, ut colligitur ex c. *Verum* 4. de condi. appof. de quibus V. lib. 4. ad tit. 5. si non sic turpis.

1218 Cum autem saepe contingat, fieri donationes Ecclesiis, vel Monasteriis, aut certo ordini Religioso cum hac clausula, vel conditione expressè adjecta, ut, *si tales Religiosi Monasterium deserant, Fundator, aut ejus haeredes, aliis Religiosis, vel Clericis secularibus donare possit*; quaestio est, an eorum bonorum alienatio etiam servatis juris Solennitatibus facta, à Fundatore revocari possit? R. Laymannum apud Pirhing h. t. n. 62. tenere affirmativam; ratio sumitur ex dicto c. *Verum*. Excipe tamen casum alienationis factae ex causa, de qua à n. 1185.

§. 9.

An in alienationibus rerum Ecclesiasticarum requiratur consensus Principis Secularis, in cujus illa territorio sita sunt?

1219 R. I. Magistratum secularem nec directè, nec indirectè posse prohibere alienationem rerum Ecclesiasticarum in suo territorio sitarum sine suo consensu, manentium intra idem ejusdem Principis territorium cum eo, in quem fit alienatio. Nam talis prohibitio esset contra immunitatem Ecclesiasticam, nimirum potestatem Prælatorum jure canonico illis attributam; ut constat ex c. *fin.* de immunitate Ecclesiasticarum ibi: *Eos, qui temporale dominium obtinentes, suis subditis, ne Prælati, aut Clerici, seu personis Ecclesiasticis quidquam vendant, aut emant aliquid ab eisdem, neque ipsis bladam molant, coquant panem, aut alia obsequia exhibere præsumant, aliquando interdunt (cum talia in derogationem libertatis Ecclesiasticæ præsumantur) eo ipso excommunicationis sententia decernimus subjacere.* Sed de hoc ex professo agemus infra.

1220 R. 2. Si loquamur de rebus Ecclesiæ alienandis, extra territorium Principis, magis dubitari posse, an id liceat Præ-

latis Ecclesiasticis, sine consensu Principis secularis? posse id induci consuetudine legitime præscripta, ut non possint sine assensu ejus alienari videtur affirmandum; cum enim hoc possit redundare in magnum Principis præjudicium, diminuendo bona territorii, aut permutando; præsumi non potest, Ecclesiam velle jura Principis diminuta, nisi consentiat. Scio in contingentia fieri permutationem Ecclesiæ cum altera intra Ecclesiasticos initam, quorum unus habebat distinctum territorium, ab eo quod suberat temporali Principi, per tribunal eidem Principi subordinatum, inhibitam, nec permissam ex causa à nobis allegata, dum consensus ejus indulgeretur.

Accedit, quòd, tamen si Principes Laici nullum jus habeant disponendi de bonis temporalibus, postquam Ecclesiastica evaserunt, ut ostendimus lib. 1. tit. 1. & l. 2. tit. 1. & constat expressè ex c. *Ecclesia S. Mariae*. 10. de Constit. ubi statutum Basilii de non alienandis prædiis rusticis, vel urbanis, ministeriis, vel ornamentis Ecclesiarum, reprobatum fuit potissimà ratione, quod *authoritate non fuit Romani Pontificis roboratum*, licet tale statutum fuerit in favorem Ecclesiarum: tamen, inquam, id verum sit; tamen, ubi Principis temporalis tale præjudicium versatur, quo possessiones ab ejus territorio avulsæ transirent in dominum alieni ab eo territorii, non subditi, non videtur reprobari posse, si usus sit longævus, ne id permittatur sine illius assensu; præsertim, cum in hoc casu speciali merito præsumi possit tacitus consensus Ecclesiæ.

Dices in c. *Consulissimo* 2. h. t. in 6. (quod est desumptum ex Concilio Generali Lugdunensi sub Gregorio X.) prohibetur omnibus Prælati, ne Ecclesias sibi commissas, earumque bona immobilia, aut jura (quæ inter immobilia numerantur (gloss. hic V. *jura*) laicis submittant, seu subjiciant, absque Capituli sui consensu (qui aliàs regulariter in alienationibus requiritur, & concluso etiam hoc decreto, jure antiquo requirebatur, gloss. hic V. *consensu*) ex speciali sedis Apostolicæ licentia: etiam non concedendo talia bona, aut jura in

emphyteusim, seu alias alienando (v. g. vendendo, vel permutando) quamvis in forma, & casibus, alioquin à jure permittis, neque recognoscendo, seu profitendo à Laicis, tanquam superioribus, ea se tenere:

1223 Secundo, quod non liceat, eos Patronos, aut Advocatos Ecclesiarum, aut bonorum earundem, perpetuo vel ad tempus longum constituere. Contractus autem omnes (sine dicta sedis licentia, & Capituli consensu) celebrari etiam si juramenti (quod non debet esse vinculum iniquitatis Gloss. hic *V. eodem*) aut poenae, vel alterius firmitatis adjectione muniti sint, irriti decernantur, & quidquid ex eis secutum fuerit; adeo, ut neque jus ex iis, neque praescribendi facultas acquiri possit: ergo Praelati Ecclesiastici in rerum Ecclesiasticarum etiam extra territorium alienandis non dependent à consensu principis secularis, in cujus territorio res illae sitae sunt.

1224 Bz. Per hoc, ubi ex legitime praescripta consuetudine Praelati Ecclesiastici non permittuntur res Ecclesiarum extra territorium Principis alienare in alium, non subditum, sine consensu Principis, nihil sequi contra c. *Consultissimo*. Nam per hoc, quod debeant requirere consensum Principis, non fit, quod profiteantur, se à Laicis, tanquam superioribus, ea bona tenere; aut quod eos perpetuo, vel ad tempus longum Patronos, & Advocatos constituent, ceterum occasionem enim huic constitutioni dedit ille casus, quo quidam Praelati, & Rectores Ecclesiarum oppressi contra opprimentes invocabant, Nobiles, & potentes ad se defendendos, constituendo eos *advocatos, vel defensores Ecclesiarum suarum, & bonorum, ac jurium earundem*, & praeterea illi sibi vendicabant, *jus quoddam Dominii*, & advocaciones in Ecclesiis, & earum bona sibi submissa seu subjecta. Quare in Concilio Lugdunensi prohibitum fuit Praelatis, & Rectoribus Ecclesiarum, ne Ecclesias, vel bona immobilia, & jura earum talimodo submittant, seu subjiciant Laicis, ita ut ab ipsis de novo *tanquam Dominis, & Advocatis* ea recognoscant: at per hoc, quod in alienatione caeteroquin jure Ec-

clesiastico licita, simul indigeant *consensu Principis*, consuetudine praescripta, quando in exterum ea transferre volunt, nihil tale contingit: ergo.

§. 10.

De juramento non alienandi res Ecclesias.

1225 CUM in certis Ecclesiis Praelati communiter jurare debeant de bonis suae Ecclesiae non alienandis, inconsulto summo Pontifice, quari potest 1. an jurans bona Ecclesiae non alienare, peccet contra hoc juramentum non alienando dominium rei *directum*; sed tantum *utile*, vel *pignorando*. Covarru. 2. variar. c. 16. n. 2. negat; quia in odiosis est stricta interpretatio; Sic autem *alienatio* importat solam alienationem *Dominii directi*; Sed probabilior est affirmativa; nam juramentum absolute sumptum intelligendum est juxta qualitatem materiae, supra quam cadit: Materia autem hic, supra quam cadit juramentum, est alienatio late sumpta per n. 1136. & importat etiam alienationem pignoratione, feudo, n. cit. dictum est: ergo. Sic Panormit. in c. *Intellecto*, de jure jur. n. 10.

1226 Quari potest 2. an juramentum, quod communiter faciunt Praelati, non alienandi ulla bona Ecclesiae, nisi Pontifice consulto, intelligatur etiam de alienatione alias jure permissa? Affirmativam sequitur Azor p. 2. l. 9. c. 14. 9. cum aliis Castropalaus tamen p. 2. de Reverentia debita Ecclesiasticis d. *unic.* p. 15. à n. 4. tuetur negativam, & docet, illud intelligi de alienatione *illicita*, & contra formam juris. Ratio hujus est 1. quia Praelatus non obstante tali juramento, etiam inconsulto Pontifice licite alienat res inutiles Ecclesiae. Deinde, quia juramentum non alienandi res Ecclesiae primum, intelligitur solum de alienatione *prohibita*: ergo etiam juramentum non alienandi *inconsulto Pontifice*. Antecedens etiam tenet ipse Azor cit. l. 9. c. 1. q. 17. quia juramentum *de materia juris* intelligitur juxta terminos juris: ergo etiam juramentum de non alie-

alienando, *inconsulto Pontifice*, intelligi debet de non alienando in illis casibus, in quibus consensus Pontificis de jure requiritur; juxta Extravag. *Ambitiose*: at per hanc non requiritur in casu alienationis jure permiffa, nisi sit ex illis, de quibus n. 1156. nec ubi specialiter, ultra justam causam, & formam juris, de jure exigitur, prout etiam colligitur ex Constit. Urbani VIII. relata n. 1158, ubi expresse prohibet omnem alienationis speciem *inconsulto Pontifice*; clare tamen excipit casus à jure permiffos, adeoque illas tantum alienationes irritas decernit *inconsulto Pontifice* factas, quæ jure permiffa non sunt; sed factæ cum justa causa, & juris solemnitate jure permiffa sunt exceptis illis, de quibus dictum est n. 1164. ergo.

1227 Dices 1. juramentum aliquid debet operari; si autem ad solas alienationes prohibitas extenderetur, non apparet ejus utilitatis sit. R. id posse instari in aliis contractibus; ubi debitum ex contractu, etiam secluso juramento, licet non negabile, firmari potest juramento, quia scilicet vinculum juramenti firmiorem reddit in observando promiffio Prælatum, ut magis, ac studiosius curet ea, quæ observanda sunt ex forma juris; hanc autem firmitatem non habet secluso juramento; & quamvis negari non possit, illud juramentum extendi posse ad alienationes quascunque, ut cautius, & consultius fiant, de facto tamen sic extensum non esse, constat ex probationibus factis.

1228 Dies 2. in Extravag. *Ambitiose* de rebus Eccles. non alienand. statuuntur poenæ adversus eos, qui *inconsulto Romano Pontifice*, aut contra illius constitutionis præscriptum tenorem, res Eccles. alienaverint: ergo solus defectus *consultationis Pontificæ* sufficit ad incurrendas poenas, tamen si servetur præscriptus ordo, appositus in dicta constitutione; quia ad incurrendas poenas vel defectus Consultationis, vel defectus alicujus conditionis requisita, sufficit, siquidem sub disjunctione apponitur, & ad disjunctivam sufficit unam partem esse veram, ex L. *Plerumque*. ff. de jure dotium. c. *in alternativis*. de Reg. juris in 6.

1229 Ante responsionem not. consensum

Romanum in illis duntaxat casibus alienationum exigi juxta Extravag. *Ambitiose*, in quibus de jure exigitur *tractatus*, & *consensus Prælati*; illis enim conditionibus voluit Paulus III. consensum Pontificum superaddi; non autem aliis, quæ nullum tractatum, nullum superioris consensum, nullam juris solemnitatem exigunt; quibus positis: R. dato anteced. dist. conf. ergo solus defectus consultationis Pontificæ sufficit ad incurrendas poenas, ubi ea requiritur; C. ubi ea non requiritur, N. conseq. quia sic ejus omiffio non importat culpam; at solus requiritur in alienationibus illicitis, nimirum ubi tractatus, & consensus superioris de jure requisitus omittitur. Ergo.

Ex his deducitur, quod juramentum, de quo in præsens, probabilius comprehendat illicitas tantum alienationes, & factas contra formam juris; ratio sumitur ex n. 1226. & confirmatur 1. quia jurans non infeudare bona Eccles. *inconsulto summo Pontifice*, non intelligitur de feudo dato, & ad Ecclesiam devoluto: quia hic modus est per se licitus; sed, de nova feudi datione, quæ illicita est. 2. Prælatus jurans perpetuo in Ecclesia commoraturum, non obstante illo juramento potest abesse ex causa necessitatis, vel utilitatis Eccles. Quia juramentum factum in materia juris, ad juris terminos restringi debet: Ergo juramentum factum de non alienando, nisi *consulto Romano Pontifice*, intelligi debet de non alienando in illis casibus, in quibus Romanus consensus à jure postulatur.

Deducitur 2. alienationes rerum immobilium, aut mobilium pretiosarum factas nulla existente honesta causa ex assignatis n. 1185, illicitas esse, consequenter contra juramentum, si quod præstitit alienans de non alienando; sequitur ex n. præced. nam ubi honesta causa non est, saltem in cognitione operantem regulante, actus honestari non potest honestate virtutis; cum ad hoc requiratur, ut fiat ex fine virtutis, ejus honestatem operans quærat; quod enim non est, nihil operatur; adeoque nec honestatem in actum refundit. Ex quo ulterius sequitur, requiri, quod causa honestans alienationem (v. g. evidens Ec-

Ecclesie necessitas, vel utilitas) tunc existat, cum alienatio fit; ac id debent constare, cum de alienatione facienda Capitulariter tractatur, ut Capitulares licite in eam consentiant.

1232 Deducitur 3. jura, quae alienationem rerum Ecclesiasticarum prohibent, intelligi solum de illa, quae continet translationem domini directi, vel utilis in alium; hinc probabilius est, sub alienatione prohibita non venire consumptionem, vel transmutationem unius rei in aliam. Unde licitum est beneficiato ex calice vetusto, Ecclesiaeque non necessario, crucem necessariam fabricare; ex oliveo antiquo, & ferè inutili, vineam facere; quia non est alienatio, sed optima bonorum Ecclesiae administratio. & ita colligitur ex Navarro l. 3. Consil. conf. 6. Rodriguez. tom. 1. qq. regul. q. 27. art. 4.

1233 Deducitur 4. solennitates, à jure statutas, solum desiderari in alienationibus rerum immobilium, & mobilium pretiosarum, quae servando servari possunt, constat ex juribus alienationem prohibentibus jam allatis in principio à n. 1157. Quare pro alienatione rerum mobilium, quae servando servari non possunt, nulla opus est juris solennitate, ut habetur c. Nulli, h. t. Clem. 1. eod. Extravag. Ambrosia, de qua supra. Idem est de rebus modicis, & Ecclesiae parum utilibus. arg. c. Terrulas. 12. q. 5. Quae porro res dicantur modicae, ac Ecclesiae parum utiles? Quaranta, Barbosa, Riccius, & alii apud Castropalaun de Reverentia debita Eccles. d. unic. p. 15. n. 8. censent, relinquendum arbitrio prudentis, considerato tempore, ac loci consuetudine. Bonacina vero ibidem censet, quae valorem 10. aureorum non excedunt, modicas reputandas esse.

1234 Ex hoc deducitur 5. Eum, cui integra rerum Ecclesiae administratio commissa est, posse donare, vel alio modo alienare illa, pro quibus n. 1233. diximus non requiri solennitates juris, si ei visum fuerit, fore utile Ecclesiae, vel aliis piis operibus, sic Glossa in c. Nulli. V. immobilium; ac Panormit. ibid. n. 8. & alii; quod etiam intelligitur de rebus modicis, & Ecclesiae parum utilibus;

Tem. III.

Sic Castropal. cit. d. unic. p. 15. §. 2. n. 8; quia praesumi potest, quod Ecclesia non velit administratorem rerum Ecclesiasticarum ita rigidè tractare; sic Molina cit. d. 468. vers. licet praedicta solennitates; Aloysius Riccius in praxi fori Ecclesiastici, decis. 39. in prima edit. & resolutione 306. in 2. edition. Mascardus de Probat. conclus. 277. n. 12. Quaranta in Summa Bullar. V. alienatio n. 41. Sed not. dicta procedere, de rebus modicis, parum Ecclesiae necessariis, ac ex fine pii operis, seu virtutis, bonum Ecclesiae spectantis; quae omnia spectant eum finem, qui petit ejusmodi largitiones fieri ex fine virtutis, boni Ecclesiae, proportionaliter ad finem, non prodigè, non inconsideratè, non amore privati commodi, non sine politico politicae pravæ.

§. II.

An solennitates juris necessariae sint in cessione juris, vel rerum Ecclesiasticarum permutationibus?

1235 IN hac quaestione considerari potest vel jus acquirendum, vel jam acquisitum in re cedenda, vel permutanda. Pro resolut. not. 1. quaestionem non procedere de cessione, vel permutatione jure naturali, vel divino; sed tantum Ecclesiastico prohibita, juribus haecenus allatis; 2. alienationem dictis juribus prohibitam etiam latè sumptam, non venire sub prohibitione illorum, nisi translative alicujus juris in alterum, quod prius Ecclesiae competeat, sive sit domini pleni, seu perfecti; sive solum imperfecti, quale est dominium solum utile, &c. 3. sermonem esse solum de rebus immobilibus, aut mobilibus pretiosis, & servando servari aptis, prout ex haecenus dictis colligi potest; quibus positis:

1236 1. Res Ecclesiae, ab eod. jam possessas, vel sub ejusdem dominio jam constitutas (in quibus scilicet jam habet jus acquisitum) sine dictis solennitatibus alienari non posse; secus, si sit res, in qua

qua Ecclesia nondum habet jus *acquisitum*, sed tantum *acquirendum*; ratio est, quia in primo casu alienatur jus acquisitum; in secundo autem non; quia ubi solum spes est, *acquisitum iri*; non autem jus actu acquisitum est, non fit alienatione; prout cadit sub ea jura prohibitoria; sic Quaranta sum. Bullar. V. *alienatio* n. 20. & 43. limitat. 12. Barbosa 3. p. de potest. Episc. alleg. 95. n. 63. Bonacina Disp. 3. q. 8. p. 4. n. 20. Hinc fit, quod sine juris solemnitatibus Prælati Ecclesiæ non possit super hujusmodi rebus transigere, remittere, vel etiam amicablem componere, ubi aliquid cédendum foret de rebus ab Ecclesia possessis; secus est, si cedat, renuntiet, vel non acceptet legatum Ecclesiæ, vel Monasterio factum, vel emphyteutæ remittat solutionem canonis, seu pensionis, cujus intermissione induceretur caducitas; nam talis remissio, non foret remissio; ab Ecclesia jam possessæ, vel sub ejusdem dominio jam absolute constitutæ; sed tantum constituendæ; Sic P. Ferdinandus Rebellus de obligat. Justit. l. 13. q. 11. n. 7. Jul. Clarus. §. *Emphyteusis*. q. 10. Sanchez l. 6. Matr. d. 4. n. 13. & complures alii.

1237 Cum autem *permutatio* veniat sub nomine *alienationis* in hac materia, ut notavimus n. 1156. quâ ratione alienatio, eadem & permutatio secundum substratam materiam exigit observari solemnitates juris; difficultas est, si permutatio fiat inter Ecclesias (v. g. an, cum Ecclesia una rem suam permutat non cum aliquo seculari, sed cum alia Ecclesia) an saltem isto casu permutatio fieri possit sine juris solemnitate? Negativam sequitur Quaranta in sum. Bullar. V. *alienatio*. n. 15. Bonacin. d. 3. de contract. ubi de feudo q. 8. p. 4. n. 20. versic. *Ex quo patet*. Moventur; quia in c. *Casellas*. 10. q. 2. & clarius in c. *Sine exceptione* 12. q. 2. & c. 1. de his, quæ fiunt à Prælato sine consensu Capituli, & in Extravag. *Ambitiosa*, eodem modo prohibetur permutatio, ac prohibetur venditio, & donatio; Sed apud omnes constat venditionem, & donationem rerum unius Ecclesiæ celebrari non posse cum altera absque prædicta solemnitate; ergo neque permutationem.

Affirmativam tenet Riccio in praxi 1238 rerum fori Ecclesiastici decif. 74. n. 1. Barbof. p. 3. de offic. & potest. Episcopi. alleg. 95. n. 55. Probant ex eo, quod in permutationibus his Ecclesiasticis omnino cesset ratio prohibitionis alienandi res Ecclesiæ, quæ est, ne res Ecclesiæ ab Ecclesia exeant, & prophanis usibus applicentur; quod satis constat ex præmio Extravag. *Ambitiosa*. ibi: *prophanis usibus applicare, aut cum maximo illarum, aut divini cultus detrimento exquisitis mediis usurpare præsumunt*; quæ verba, cum sint præmialia, causam finalem dispositionis indicant. *L. fin.* & ibi Panormit. n. 3. ff. de hæredib. instituend. at ex his permutationibus res Ecclesiastica terminos Ecclesiæ non transgreditur, neque prophanis usibus applicatur, sed eodem modo Ecclesiastica manet, ac antea: Ergo adversus hanc permutationem non procedit lex prohibens; si quidem solum præsumi debet extendi ad ea, ad quæ extenditur finis in prohibitione intentus: juxta textum in c. *Cum cessante*. de Appellatione.

Ad hujus quæstionis resolutionem recolendus est textus in c. *Ea enim* §. *sibi invicem*. 10. q. 2. ibi: *sibi invicem recte permutant cum utriusque indemnitate*; 2. textus in c. 1. de rebus Eccles. non alien. ibi: non licet Episcopo, vel Abbati terram unius Ecclesiæ vertere ad aliam, quamvis ambae in ejus sint potestate; *tamen si commutare voluerit terras earum, cum consensu ambarum partium, faciat*. Alium textum allegat Castropalaus cit. p. 15. n. 7. ex Clem. 3. de rerum permut. quo dicitur, ejusmodi permutationes possessionum per se non esse illicitas. Ex dictis porro juribus dictus author concludit, spectato juris rigore inter ipsas Ecclesias fieri posse permutationes rerum Ecclesiasticarum cum consensu Prælati, sine aliis solemnitatibus juris; de consuetudine tamen etiam in hoc casu omnes æque intervenire oportere; notat ex Riccio, & Barbof. cit. sed huic videretur solum ibi locus, ubi ea consuetudo legitime inducta est. Nec obstant fundamenta sententiæ negantis; ea enim procedunt de alienationibus, ac etiam permutationibus jure non exceptis; ast

est permutatio *inter Ecclesias* est jure excepta per allatos canones. Ratio vero, qua utuntur affirmantes (de quibus in n. præced.) nimis multum probat; nam ex illa sequitur, etiam licitas esse venditiones rerum Ecclesiasticarum, si fiant ab una Ecclesia alteri Ecclesiæ; quod tamen non admittitur, nec admitti potest etiam vi Extravag. *Ambrosiose*.

§. 12.

An in concessione feudi, vel Emphyteusis Ecclesiastica, servanda sint juris solemnitates?

1240 **E**X juribus allatis à n. 1157. inter alienationes, prohibitas fieri sine juris solemnitate, venit etiam omnis alienatio, quâ in alterum transfertur solum jus utile, extra casus in jure permisos; at concessio rei Ecclesiasticæ in feudum, vel emphyteusim, est alienatio, quâ in vasallum vel emphyteutam transfertur jus utile: ergo & hæc venit inter alienationes, fieri prohibitas sine juris solemnitate, extra casus jure permisos: at inter casus jure permisos solum est ea concessio, qua res Ecclesiastica in feudum, vel emphyteusim *dari solita*, rursus *similiter* conceditur: ergo extra istum casum omnis concessio rei Ecclesiasticæ, in feudum, vel emphyteusim, prohibita est sine juris solemnitate.

1241 Ex hoc sequitur rem *ante concedi solitam* in feudum, vel emphyteusim, posse sine alia solemnitate juris, denuo concedi in feudum, vâ emphyteusim; non autem si primo concederetur id, quod prius sic concessum non erat; ratio hujus est; quia continuatio concessionis est inter casus jure permisos; non autem prima concessio, ut constat ex præced. n. quâ fit, rem Ecclesiasticam, prius alicui concessam in feudum, vel emphyteusim, ubi casus contigerit, quod demortuo Vasallo, vel emphyteuta, ex vi primæ concessionis alius vocatur in successionem, ubi hic investituram periverit, sine alia juris solemnitate in alienationibus cæteroquin requisi-

Tom. 111.

ta, posse illi concedi eandem etiam in perpetuum, etiam transitorie ad hæredes extraneos modo illa res, antequam fiat hæc concessio, non sit Ecclesiæ rursus *incorporata*; ratio est; quia talis concessio antiqui feudi, vel emphyteusis, est tantum continuatio concessionis solemniter factæ; at pro tali continuatione non postularur solemnitas juris, cum, ut ostendimus, sit jure permissa; & ita tradunt Quaranta in Summa Bullar. V. *alienatio rerum Ecclesiæ*. n. 39. & 40. Menoch. de arbitr. casu 81. à n. 5. & conf. 66. n. 31. & conf. 79. n. 1. & seqq. Molina D. 469. conclus. 5. & alii.

Dixi: modo res illa, antequam fiat hæc concessio, non sit Ecclesiæ rursus *incorporata*; qua incorporatio fieri censetur, quando finita priori emphyteusi administratores Ecclesiæ semel decernunt, eam non alienare; ut notat Haunold. tom. 1. de just. tr. 4. n. 115. qui n. seq. ad quest. *an emphyteusis possit concedi solum ad vitam accipientis, vel in perpetuum, etiam pro hæredibus?* respondet affirmativè; quia emphyteusis jure Ecclesiastico non prohibetur, si serventur solemnitates, quibus observatis, quamlibet permittit, quod ipsum habetur in novella 120. c. 6. Nec obstat novella authentica, de non alienand. §. *emphyteusim*, concedens eam solum *ad vitam accipientis*; nam contrarium habetur in Novell. cit. 160. & illa intelligitur de concessione solum *novi*; non autem feudi, vel emphyteusis *antiquæ*, pro qua clarum jus habetur in sacris canonibus, quibus in hac materia standum est, de feudo, & emphyteusi *Ecclesiastica*, ut apertè habetur in c. *Cum Laicis* 12. h. t. in fin.

Dixi præterea ad *continuationem* concessionis rei Ecclesiasticæ in feudum, vel emphyteusim, *supradictas juris conditiones* non esse de necessitate secundas; secus in concessione *novæ*; solum difficultas est, quid requiratur, ut talis concessio non dicatur concessio *novæ*, sed potius *antiquæ continuationis*? Ad hoc tres communiter conditiones requirunt Doctores; 1. est, ne concedatur alio modo, quam ante; Sic Julius Clarus §. *Feudum*; 2. ut ad sit evidens necessitas, vel utilitas Ecclesiæ,

002

6078

continuandi antiquam concessionem; Riccius in praxi rerum fori Eccles. decif. 5. 3. ut res non sit iterum Ecclesie *incorporata*; Sic Molin. tom. 2. de just. D. 468. conclus. 8. & alii.

1244 Ratio primæ conditionis est, quia hoc ipso, quod *in aliquo diversa sit à priori*, saltem in extensione, secundum hoc est nova; quare, qui emphyteusim, prius concessam, solum *ad dies vite* emphyteutæ, vel solum ad hæredes ejus *necessarios*, concederet in perpetuum, vel etiam ad hæredes *extraneos*, non faceret *continuacionem* concessionis *antiquæ*; sed *concessionem novam*.

1245 Ratio secundæ conditionis est; quia, si desit evidens necessitas, vel utilitas Ecclesie, cessat antiqua concessio, consequenter continuari non potest; ergo subsequens concessio non erit prioris continuatio, sed nova concessio. Hujus exemplum communiter tradunt in solo sterili, prius concessio alicui ad dies vitæ suæ. Sunt autem plures, qui cum Castropalao p. 2. de reverent. debita Ecclesiasticis. D. unic. p. 15. §. 4. n. 4. censent, esse sufficientem causam renovandi emphyteusim, remunerationem obsequii in ea facti; quia sic excitantur alii ad similes meliorationes faciendas, & peculium Ecclesie augetur; quod forte cessaret, si scirent emphyteutæ, rem sterilem accipientes, finito tempore signato conductionis, sibi emphyteusim reddendam non esse; Sic Barbof. p. 3. alleg. 95. n. 26. & alii.

1246 Ratio tertiæ conditionis est; quia per *incorporacionem* omnino extinguitur prima alienatio, seu concessio; & res, quoad dominium utile sic rediit ad Ecclesiam, ac si prius penes alium non fuisset; at sic *continuari* non potest; ergo; quando autem dicatur res denuo incorporari? Constat ex n. 1242.

1247 Difficultas autem est, quando censeri potest res denuo taliter incorporata? B. etsi hoc jam indicaverimus n. 1242. aliud quoque argumentum haberi ex Molina cit. D. 468. dicente, id posse præsumi, quando administrator, finita emphyteusi, anno integro, ab illius renovatione abstinuit; intellige, nisi constet renovationem esse dilatam ex alia causa.

Ex his concluditur, rem semel alienatam cum solennitate effici perpetuo alienabilem absque solennitate; Sic pluribus comprobatur Gonzalez reg. 8. Cancellar. gloss. 6. n. 194. Riccius in praxi rerum fori Ecclesiast. decif. 26. Barbof. alleg. 95. n. 32. modo in hac prioris concessionis continuatione serventur nominatæ tres conditiones.

Quoniam autem supra diximus, res Ecclesiasticas posse in emphyteusim dari, etiam cum jure transmittendi ad hæredes extraneos per continuationem prioris concessionis, quæstio est unde colligi valeat priorem concessionem esse taliter factam? si enim prior id non fecisset, posterior non esset illius *continuatio*, sed *nova concessio*, quæ fieri nequit omiſſis solennitatibus de jure requisitis; quibus positis:

Dubium est, an emphyteusim Ecclesiastica alicui concessa expressè *in perpetuum*, seu ad quoslibet successores, aut hæredes, intelligatur non tantum de *descendentibus*, sed etiam *ascendentibus*, imo & *extraneis*? ante resol. not. talem alienationem cum debitis de jure solennitatibus etiam in rebus Ecclesiasticis recte fieri posse ex dict. supr. Deinde per Novellam. *Et hæc quidem*, 120. c. 6. §. *licentiam* ubi dicitur, res, etiam Ecclesiarum, posse servatis solennitatibus in emphyteusim dari, etiam in perpetuum, ibi: *Licentiam igitur damus prædictis venerabilibus domibus, non solum ad tempus emphyteusim facere immobilium rerum sibi competentium; sed & perpetuè hæc eis emphyteutico jure volentibus dari.* Et si quidem Sanctissimæ Ecclesie sint, vel alia venerabiles domus, quarum gubernationem loci Sanctissimus Episcopus aut per se, aut per venerabilem chorum Clericorum faceret, cum voluntate eorum, & consensu fieri, hujusmodi contractum, jurantibus, præsentibus œconomis, & administratoribus, & chartulariis ipsius venerabilis domus, quod ex hac emphyteusi nullum damnum eidem venerabili domui inferatur &c. quibus positis:

B. affirmativè; nam, si talis emphyteusis, sub illis terminis, servatâ juris solennitate, fieri possit in bonis Ecclesie, valebit cum dicta extensione; sed fieri po-

poteft ex præced. n. ergo facta valebit cum illa extensione, & ita tenet Covarruv. 2. variar. c. 17. n. 5. Molina cit. D. 469. post 1. Concluf. Julius Clarus §. *Emphyteufis*. q. 28. n. 6. Dixi, *emphyteufim Ecclefiafticam* exprefse datam emphyteutæ in perpetuum, seu ad quoslibet fucceffores, aut hæredes, extendi etiam ad hæredes afcendentes; imò & extraneos. Nam fi data fit alicui cum hac claufula, *pro fe suisq; hæredibus*; non tranfcendit tertiam generationem, nec porrigitur ad hæredes extraneos, per Novellam 120. c. 1. §. *Emphyteufes* verò, ibi: *Emphyteufes verò à prædicta fanctiffima majore Ecclefia regia civitatis, & commemoratorum locorum fieri jubemus in personam ejus, qui accepit, & aliis duobus deinceps hæredibus, & non amplius de fexta parte instantis canonis dimittimus ei, qui emphyteufim jure accepit.* Et infra ibi: *Jubemus fiquidem hæc reditus habeant in regno canone, ab iis ordinatoribus, qui regunt ipfa venerabilia loca, in emphyteufim fecundum prædictum modum accipienti, & aliis duabus fucceffionibus dari;* Sic Covar. cit. c. 17. n. 2. & alii.

1252 Præter hæc not. 1. per hæredes intelligi non tantum viros, fed etiam fœminas, ut multis probat Covarru. cit. c. 18. n. 1. not. 2. effe diftinguendum inter hunc cafum, quo alicui concessa eft emphyteufis *pro fe, suisq; filiis*; & illum, quo daretur: *pro fe, suisq; liberis*, ut ipsis tanquam hæredibus deferatur; nam in 1. cafu emphyteufis tranfit ad emphyteutæ filios difpofitione domini directi, & concedentis emphyteufim; quo fit, fi fint plures filii, eam, æqualiter effe dividendam inter ipfos; nec effe in arbitrio Patris, mutare voluntatem concedentis, uni dando rotam vel majorem partem, quam aliis; fœcus in fecundo. Nam tunc concedens defert emphyteutæ illam relinquenti, *tanquam hæredibus*; quo cafu voluntate patris præelectio relinquitur; de quo v. Molin. cit. D. 474. §. *quando parens*.

1253 Not. 3. emphyteufim alicui datam *pro fe suisq; filiis, & defcendentibus*, non tranfire ad afcendentes, vel extraneos hæredes; quod verum eft, licet filii, vel defcendentes hæreditati renuntiaverint; quia hæc renunciatio non facit, quod afcendentes, vel extranei hæredes fint *emphyteutæ filii, vel defcendentes*. His enim voluntate

concedentis relinquitur in dato cafu emphyteufis, *in quantum emphyteutæ filii funt defcendentes*; non autem, *in quantum præcise hæredes*; fic Covarru. cit. n. 2. Difficultas eft, an emphyteufis concessa alicui *pro fe, suisq; filiis, & hæredibus*, limitetur ad solos filios, si hæredes fint? an porrigatur etiam ad extraneos, si ipsi hæredes fint *emphyteutæ*?

Ante refolut. advertend. 1. quod emphyteufis Ecclefiaftica natura fua non tranfeat ad hæredes extraneos, nec illis competat, nisi hoc expreffum fit in concessione; Sic Castropal. cum pluribus aliis de reverent. debet. Ecclef. D. unic. p. 15. §. 4. n. 5. post medium. Advertend. 2. quod illa dictio *&*, ibi: *Suisq; filiis, & hæredibus* non restringat fignificatum filii, ut filius non poffit emphyteufim capere, nisi simul fit hæres; sed augere, ut non tantum ad filios, qui jam præfupponuntur hæredes; fed etiam ad alios hæredes, esto non fint filii, talis emphyteufis devenire poffit; alias enim eis *hæredibus*, fupra filios, qui aliunde fupponuntur hæredes, nihil operaretur; quo pofito:

1255 1. Si dicta emphyteufis fit *secularis*, concessionem fub ea claufula, etiam porrigi ad hæredes extraneos; non autem fi fit *Ecclefiaftica*: Ratio eft; quia talis concessio ab Ecclefia facta (nifi oppositum exprimat) nunquam præfupponitur facta contra naturam feudi, vel emphyteufis Ecclefiafticæ; ergo ubi feudum, vel emphyteufis concessa eft alicui *pro fe, suisq; filiis, & hæredibus*, eis hæredibus non porrigitur, nisi ad hæredes suos, & necessarios; quia fi etiam ad extraneos, effet contra naturam feudi, & emphyteufis *Ecclefiafticos* ex n. præced.

1256 Not. 4. feudum, vel emphyteufim alicui concessam dici *hæreditariam*, quando in ejus constitutione exprefse mentio fit *hæredum*, puta: fi dicitur: *tibi, tuisq; hæredibus*; ex pacto autem, seu non *hæreditariam*, quando nulla mentione hæredum facta conceditur, vel dicendo: *tibi, tuisq; liberis, ac defcendentibus*; Sic Julius Clarus l. 4. sentent. §. *Emphyteufis*. q. 16. Molina tom. 2. D. 472. & alii. Ex hoc fit, emphyteufim non hæreditariam patri, *folum ex pacto* concessam, tranfire ad filios, esto recufent hæreditatem fibi relictam à patre; nimirum jure pacti, fic Covar. p. 2. Variar.

c. 18. n. 4. dixi *emphyteusim*; nam aliud est *de feudo*; hoc enim nunquam ad filios, & heredes transit, sed ad *agnatos*, ut notat Castropal. cit. §. 4. in fine.

§. 13.

Quid tenendum de locatione commoditatis rerum Ecclesiasticarum?

1257 **S**ermo est de locatione *ultra triennium* earum rerum, quæ ultra hoc tempus, sine juris solemnitate locari non possunt, ut constat à n. 1171. quod intellige de triennio non *temporis*, sed *fructuum*. Nam si alicuj ad triennium locata sit v. g. vinea Ecclesiæ, & locatarius solum primo anno exinde percepit fructus, non autem duobus reliquis (quod essent anni steriles, & infocundi) posset locationem continuare adhuc biennio, vel etiam ultra, dum verum sit, finitum esse triennium *frugiferum*; Sic Navarr. in Comment. de alienat. rer. Eccl. à n. 21. Covarr. 2. Variar. c. 16. n. 6. Vallensis. h. t. n. 4. & alii.

Quoniam vero quandoque contingit, res quasdam Ecclesiæ, longius distitas, non æquè commodè, ac fructuosè administrari posse ab ipsis Ecclesiis, hoc est, eorum Rectoribus, quibus ex officio incumbit administratio talium bonorum; & utilius fore illis, si alicui, qui vel vicinus est, vel in vicino alia bona habet, locarentur, sapius dubitatum fuit, an, si non *res*, sed sola *commoditas* rei locaretur alicui, etiam ad plures *triennio* annos, ageretur contra prohibitionem de rebus Ecclesiæ non alienandis per locationem *ultra triennium*?

1258 **D**ifficultas est, quid hic importetur per locationem *commoditatis*? ne coincidat cum locatione *rei* fieri prohibita; consequenter ne, in fraudem legis, re ipsa sit locatio solum *palliata*, quæ Constitutionibus Apostolicis interdicta est, ut constat ex dict. P. Paulus Rosmer de contract. §. de Clericis q. 2. illar. 4. per *commoditatem* intelligit, facultatem alicui concessam ad fructus, ex tali re percipiendos, nomine locantis, seu conceden-

tis; non autem nomine ejus, cui locatur, vel conceditur.

1259 **A**lii, hanc *commoditatis locationem* constituunt in quadam conventionione, quæ is, ad quem res (*vineæ* v. g.) pertinet, convenit cum alio, ut illam colat, laboret, prout requiritur, ut fructum reddat; & ex fructibus, quos nomine ipsius Domini collegerit, *tantum* (expressâ certâ quantitate) annuatim Domino præster; reliquum sibi habeat in compensationem laboris, ac expensarum, quas alioquin rei Dominus, conductis operis, facere debuisset magna incommoditate. Hac enim conventionione accedit utrique *commoditas*; (seu utilitas) & *Cultori*, faciendo sibi lucrosam laborem suum, & vigilantiam pro conservanda, vel etiam promovenda rei fecunditate; & *Domino*, habenti in illo locatario majorem in propinquo vigilantiam pro bono fundi sui, liberato ab itineribus, & negligentia operarum, quæ communiter sunt absente Domino, fructum annuum rei suæ, &c. quib. positis:

1260 **V**iderur omnino dicendum, locationem *soliis commoditatis*, sic explicatæ, etiam si fiat *ad plures annos*, etiam *sexennio*, etiam sine juris solemnitate, cæteroquin in locationibus rerum Ecclesiasticarum servari præceptâ licitè fieri; & ita tenet P. Rosmer. loc. cit. dicens: licitum esse elocare ad tempus *longum*, etiam *ad tempus vite*, rem Ecclesiasticam, *quoad commoditates*, ac *fructus percipiendos nomine locantis*; non autem *nomine ejus, cui locatur*. Nam sola concessio, quæ nullum rei Ecclesiasticæ immobilis, vel mobilis pretiosæ dominium transfert in alterum, non est illicita, esto fiat sine juris solemnitate, cæteroquin servari præceptâ; sed locatio *commoditatis sic explicatæ*, nullum transfert dominium rei Ecclesiasticæ immobilis, vel etiam mobilis pretiosæ; præstat enim hoc duntaxat, quod ille locatarius nomine locantis colligat fructus rei; & inde sibi capiat solutionem operarum, & expensarum in eam rem factarum, sublevandi Ecclesiæ, vel Monasterium à multis molestiis, si per alios id curare debuisset, ut dictum est; ergo.

AR-